

Startnotitie Weerbaarheid Vechtstromen

Concept 15 september 2026

Inhoud

1. Inleiding.....	3
1.1 Weerbaarheid bij Vechtstromen.....	3
2. Context, kaders en randvoorwaarden.....	4
2.1 Extern.....	4
2.1.1. Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (WWKE) en Cyberbeveiligingswet (CBW)	4
2.1.2. Wet Veiligheidsregio's.....	4
2.1.3 Waterschapswet en Omgevingswet.....	5
2.1.4 Rol Unie van Waterschappen en regionale samenwerking.....	5
2.2 Intern	5
2.2.1 Bestuursakkoord en Bestuursagenda.....	5
2.2.2. Crisisbeheersing en veiligheid	5
2.2.3. Informatiebeveiliging en digitale weerbaarheid	6
2.2.4. Vechtstromen van de toekomst en de organisatievisie	6
2.2.5. Watervisie	6
2.2.6. Waterbeheerprogramma	6
2.3 Risico's	6
2.3.1. Risico's die samenhangen met het niet (tijdig) voldoen aan wet- en regelgeving:.....	6
2.3.2. Organisatorische en sturingsrisico's.....	7
2.3.4. Financiële risico's	7
3. Doel	7
3.1 Bestuurlijke richting en uitgangspunten.....	7
4. Financieel kader	8
4.1 Gefaseerde ontwikkeling.....	8
4.2 Startbudget implementatie weerbaarheid.....	9
5. Proces, producten en gefaseerde groei	9
5.1 Groeimodel	10
5.2 Lijnorganisatie en proceseigenaren	11
5.3 Externe partners en ketenorganisaties.....	11
5.4 Algemeen Bestuur	11
6. Van visie naar realisatie.....	12

1. Inleiding

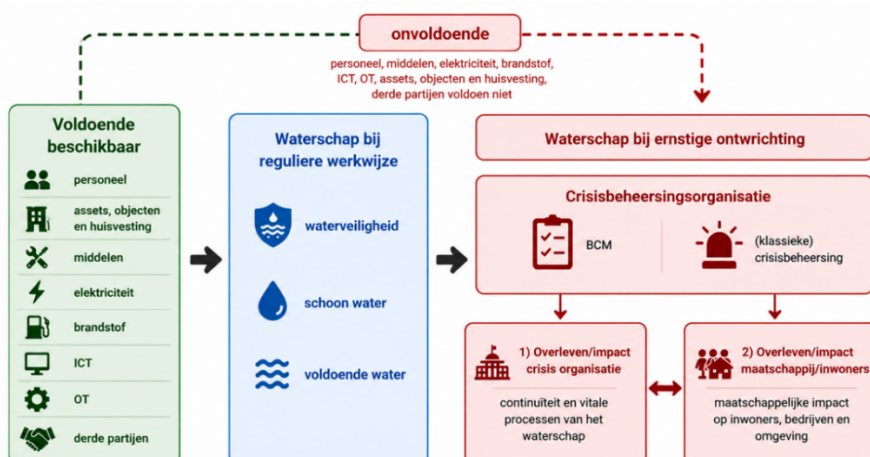
De maatschappelijke en geopolitieke context waarin waterschappen werken verandert structureel. Denk aan klimaatverandering en geopolitieke ontwikkelingen, maar ook aan hybride en militaire dreigingen en afhankelijkheden van vitale infrastructuur. Deze ontwikkelingen vergroten de kans op langdurige maatschappelijke ontwrichting. Tegelijkertijd blijft de maatschappelijke opdracht van Waterschap Vechtstromen onverminderd groot: zorgen voor veilig, voldoende en schoon water. Het waterschap wil een weerbare organisatie worden. Daarbij houdt het rekening met de invoering van de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (WWKE) en de Cyberbeveiligingswet (CBW). Weerbaarheid, continuïteit en herstelvermogen moeten een vast onderdeel zijn van het beleid, de uitvoering, het beheer en de crisisbeheersing.

1.1 Weerbaarheid bij Vechtstromen

De weerbaarheidsopgave richt zich op het organisatiebreed versterken van de weerbaarheid op basis van een integraal dreigingsbeeld. Daarbij krijgen hybride en militaire dreigingen, langdurige verstoringen en bedrijfscontinuïteit nadrukkelijker aandacht. Doel is om publieke kerntaken ook onder omstandigheden van uitval, schaarste en maatschappelijke ontwrichting zo lang mogelijk voort te zetten en gecontroleerd te kunnen herstellen.

Binnen het waterschap zijn de eerste stappen al gezet, waaronder het verkrijgen van inzicht in kritieke processen, scenario's rond langdurige stroomuitval en eerste continuïteitsmaatregelen voor de afvalwaterketen. Tevens zijn stappen in het kader van cybersecurity en toegangsbeveiliging gezet. Tegelijkertijd ontbreekt een organisatie breed kader waarin weerbaarheid structureel wordt verbonden aan beleid, crisisbeheersing, ICT/OT, assetmanagement en bedrijfsvoering. Ook zijn verdere ontwikkelstappen nodig op het gebied van crisisbeheersing, bedrijfscontinuïteit en cyberweerbaarheid. Het doel is een overkoepelende werkwijze.

Figuur 1: Schematische afbeelding waarin schaarste en ontwrichting impact krijgen op de organisatie

2. Context, kaders en randvoorwaarden

De ontwikkeling van weerbaarheid vindt plaats binnen hieronder genoemde kaders.

2.1 Extern

2.1.1. Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (WWKE) en Cyberbeveiligingswet (CBW)

De WWKE en de CBW versterken de verantwoordelijkheid van waterschappen voor het beschermen van kritieke processen en infrastructuur tegen verstoringen met een grote maatschappelijke impact. Daarbij richten beide wetten zich op verschillende, maar samenhangende onderdelen van weerbaarheid:

- De WWKE heeft als doel de continuïteit van maatschappelijk essentiële dienstverlening te beschermen tegen uiteenlopende verstoringen. Op basis van de Europese CER-richtlijn heeft het Rijk voor de waterschapssector de processen 'keren en beheren'¹ en 'afvalwaterzuivering' als kritieke dienstverlening aangewezen. Waterschappen worden op grond daarvan als kritieke entiteit aangewezen, waarna wettelijke verplichtingen gelden ten aanzien van risicoanalyse, weerbaarheidsmaatregelen en zorgplicht.
- De CBW, die uitvoering geeft aan de Europese NIS2-richtlijn, stelt eisen aan digitale weerbaarheid, cyberrisicobeheersing, toezicht en incidentmelding. De Baseline Informatiebeveiliging Overheid 2 (BIO2) vormt daarbij voor overheden een belangrijk normenkader voor de informatievoorziening. Voor operationele technologie (OT) worden daarnaast relevante sectorspecifieke normen en richtlijnen toegepast, waaronder de Cybersecurity Implementatierichtlijn Objecten (CSIR). De uitvoering van deze verplichtingen vindt plaats binnen de daarvoor verantwoordelijke organisatieonderdelen op het gebied van IT, OT en informatiebeveiliging.

De implementatie van de WWKE en de CBW vraagt om een integrale benadering. Daardoor zijn crisisbeheersing, (strategisch) risicomanagement, bedrijfscontinuïteit, informatieveiligheid, assetmanagement en investeringskeuzes sterker met elkaar verbonden. Digitale en technische infrastructuren zijn daarbij randvoorwaardelijk voor de ondersteuning van kritieke processen. Omdat landelijke richtlijnen, toezichtkaders en sectorale uitwerkingen nog deels in ontwikkeling zijn, wordt gekozen voor een gefaseerde en pragmatische implementatie.

Termijnen WWKE en CBW

Voor de WWKE worden waterschappen naar verwachting in het derde kwartaal van 2026 aangewezen als kritieke entiteit. Na aanwijzing geldt een termijn van negen maanden voor het uitvoeren van een risicobeoordeling en tien maanden voor het voldoen aan de zorgplicht en meldplicht. Onderdeel 5 gaat hier verder op in.

Voor de CBW geldt een andere systematiek. Deze wet kent geen afzonderlijke implementatietermijn. De zorgplicht, meldplicht en registratieplicht zijn van toepassing direct vanaf de inwerkingtreding van de wet. De regering streeft ernaar de CBW gelijktijdig met de WWKE in het tweede kwartaal van 2026 in werking te laten treden.

2.1.2. Wet Veiligheidsregio's

De Wet veiligheidsregio's (WVR) vormt het bestaande wettelijke kader voor de rol van het waterschap binnen de crisisbeheersing en multidisciplinaire samenwerking bij rampen en crises. De ontwikkelingen rondom de WWKE, CBW en de voorgenomen Wet crisisbeheersing en brandweezorg versterken de nadruk

¹ de continuïteit van waterbeheer, waaronder peilbeheer, gemalen, stuwen en regionale waterkeringen.

op maatschappelijke weerbaarheid, continuïteit van kritieke processen en voorbereiding op langdurige en complexe crises. Hierdoor groeit de samenhang tussen crisisbeheersing, bedrijfscontinuïteit, informatieveiligheid en bescherming van kritieke processen.

2.1.3 Waterschapswet en Omgevingswet

Het versterken van de weerbaarheid van het waterschap bouwt voort op bestaande wettelijke taken en verantwoordelijkheden uit onder meer de Waterschapswet en de Omgevingswet. De WWKE en CBW voegen hieraan een aanvullend kader toe dat zich richt op de bescherming van kritieke processen en de op continuïteit van essentiële dienstverlening. Daarmee wordt weerbaarheid een bredere organisatieopgave waarin bestuurlijke sturing, samenwerking, continuïteit en herstelvermogen in samenhang worden ontwikkeld en geborgd.

2.1.4 Rol Unie van Waterschappen en regionale samenwerking

De Unie van Waterschappen ondersteunt bij de implementatie van de WWKE en de CBW. Dit doet ze door middel van handreikingen, sectorale afstemming, kennisdeling en gezamenlijke interpretaties van wet- en regelgeving. De samenwerking binnen de sector helpt om zoveel mogelijk uniformiteit, uitvoerbaarheid en kennisuitwisseling tussen waterschappen te realiseren. Op dit moment is nog beperkt materiaal beschikbaar voor een uniforme aanpak. In verschillende gremia vindt afstemming plaats met betrekking tot weerbaarheid, bedrijfscontinuïteit en crisisbeheersing voor (boven)regionale doeleinden.

2.2 Intern

Crisisbeheersing en bedrijfscontinuïteitsmanagement (BCM op maat) voor de kritieke processen 'keren en beheren' en 'afvalwaterketen' worden in samenhang ontwikkeld, maar behouden een eigen rol.

Crisisbeheersing richt zich op acute incidenten en crisiscoördinatie, terwijl BCM zich richt op continuïteit, prioritering en herstel bij langdurige of complexe verstoringen. Daarom wordt gekozen voor een samenhangende aanpak waarin crisisbeheersing en BCM nauw samenwerken, maar met een eigen verantwoordelijkheid.

Ten aanzien van het kritieke proces 'keren en beheren' wordt nog opgemerkt, dat hoewel het waterschap geen primaire keringen heeft, het kunnen blijven uitvoeren van de maatschappelijke taak van waterbeheer weldegelijk relevant is. Daaronder vallen onder meer peilbeheer, de bediening van gemalen en stuwen en het beheer van waterkeringen.

2.2.1 Bestuursakkoord en Bestuursagenda

Het versterken van de weerbaarheid van het waterschap sluit aan op de ambities uit het bestuursakkoord. Voorbeelden daarvan zijn: continuïteit van de publieke taak, bescherming van samenleving en economie, digitale weerbaarheid, klimaatadaptatie en het zijn van een betrouwbare overheid. Het thema weerbaarheid is door het bestuur opgenomen in de bestuursagenda². De WWKE vraagt daarbij om bestuurlijke afwegingen over prioriteiten, continuïteitseisen en investeringen in weerbaarheid.

2.2.2. Crisisbeheersing en veiligheid

De crisisbeheersingsorganisatie van Vechtstromen heeft crisis- en bestrijdingsplannen voor onder meer waterkwaliteit, waterkwantiteit en rioolwaterzuiveringen. Opschaling, crisiscommunicatie, LCMS en multidisciplinaire samenwerking zijn hierin geborgd. De WWKE en CBW voegen daar nadrukkelijk aandacht aan toe voor langdurige maatschappelijke ontwrichting, continuïteit van kritieke processen en ketenafhankelijkheden.

² Bij behandeling Meerjarenverkenning 2026-2033, d.d. 9 juli 2025.

2.2.3. Informatiebeveiliging, fysieke beveiliging en digitale weerbaarheid

Het waterschap heeft beleid, richtlijnen en procedures voor informatiebeveiliging, fysieke beveiliging en digitale weerbaarheid. Deze basis wordt benut en waar nodig verder ontwikkeld om te voldoen aan de eisen uit de CBW en de WWKE. Hiermee wordt aangesloten bij bestaande verantwoordelijkheden en investeringen op het gebied van informatiebeveiliging, fysieke beveiliging en IT/OT-weerbaarheid. De verantwoordelijkheid voor het tijdig voldoen aan de wettelijke verplichtingen uit de CBW berust bij de daarvoor aangewezen proceseigenaren en bij de verantwoordelijke organisatieonderdelen binnen het domein IT, OT, fysieke beveiliging en informatiebeveiliging. Het thema Weerbaarheid heeft hierbij een verbindende rol. Het richt zich op de samenhang met de continuïteit van kritieke processen en de implementatie van de WWKE.

2.2.4. Vechtstromen van de toekomst en de organisatievisie

Weerbaarheid is het vermogen van de organisatie om verstoringen te voorkomen, op te vangen en te herstellen. Zo kunnen kerntaken ook onder druk doorgaan. Het vraagt om een structurele en proactieve aanpak, gericht op risico's, onzekerheden en hybride of militaire dreigingen die de bedrijfscontinuïteit raken. Daarmee versterken we het langdurig uitvoeren van de waterschapstaken, ook onder ontwrichtende omstandigheden.

2.2.5. Watervisie

Weerbaarheid is ook relevant voor de Watervisie. Voor een robuust en toekomstbestendig watersysteem is een brede benadering nodig, waarin naast de fysieke waterkundige aspecten ook aandacht is voor de weerbaarheid van technologie, energie, telecom, leveranciers en uiteenlopende verstoringen zoals sabotage, hybride dreigingen en maatschappelijke ontwrichting. De onderhavige weerbaarheidsopgave is gericht op een 360° -dreigingsbeeld.

2.2.6. Waterbeheerprogramma

Weerbaarheid conform de WWKE en CBW richt zich op het voorkomen en beheersen van incidenten, crises en maatschappelijke ontwrichting, waaronder militaire en hybride dreigingen. Daarbij worden assetvernieuwing, investeringen, beheer en onderhoud betrokken. Thema's als noodstroom, OT-segmentatie, fysieke beveiliging, herstellvermogen en leveranciersafhankelijkheden krijgen hierin een vaste plek. Door bedrijfscontinuïteit en maatgevende scenario's te gebruiken ontstaat een integrale aanpak gebaseerd op een 360° -dreigingsbeeld. Weerbaarheid krijgt daarmee steeds meer invloed op investeringsafwegingen en de vitale taakuitvoering.

2.3 Risico's

De implementatie van weerbaarheid waaronder de WWKE en CBW brengt voor het waterschap verschillende risico's met zich mee. Deze risico's hangen deels samen en worden daarom onderverdeeld in vier samenhangende categorieën.

2.3.1. Risico's die samenhangen met het niet (tijdig) voldoen aan wet- en regelgeving:

- Het niet tijdig of volledig voldoen aan de wettelijke zorgplicht en meldplicht uit de WWKE en CBW;
- Het risico op bestuurlijke aansprakelijkheid ³ en mogelijke sancties, zoals boetes bij meldplichtige cyberincidenten;

³ De overheid zegt hierover 'Toezichtsmaatregelen richten zich tot de entiteit, maar kunnen in een uiterst geval ook de individuele bestuurders raken'. Dat ziet vooral op situaties waarin sprake is van ernstige nalatigheid, het negeren van risico's of het niet nemen van maatregelen. Wel legt de CBW expliciet vast dat het bestuur verantwoordelijk is voor governance, risicobeheersing, toezicht op cyberbeveiliging, kennisontwikkeling en opleiding en betrokkenheid bij belangrijke cyberrisico's.

- Onvoldoende aantoonbaarheid van zorgvuldige bestuurlijke afwegingen en toezicht.

2.3.2. Organisatorische en sturingsrisico's

- Onvoldoende samenhang, prioritering en sturing binnen de organisatie;
- Versnippering van verantwoordelijkheden, maatregelen en investeringen;
- Onvoldoende balans tussen ambities, wettelijke termijnen en beschikbare capaciteit;
- Onvoldoende beschikbaarheid van specialistische kennis en uitvoeringscapaciteit, met name op het gebied van IT en OT;
- Afhankelijkheid van externe infrastructuren, leveranciers en ketenpartners;
- Maatschappelijke ontwrichting die langer aanhoudt waardoor het weerbaarheidstraject vertraagt.

2.3.4. Financiële risico's

- Dat de financiële impact van noodzakelijke maatregelen en investeringen groter blijkt dan vooraf voorzien;
- Onvoorziene kosten als gevolg van versnelling van maatregelen door wettelijke termijnen;
- Onzekerheid over structurele beheerlasten en investeringsvraagstukken op langere termijn.

3. Doel

Het doel van het voorgenomen traject is om het waterschap stapsgewijs te ontwikkelen naar een organisatie die onder omstandigheden van maatschappelijke ontwrichting, hybride dreigingen en langdurige verstoringen haar kritieke processen zo lang mogelijk operationeel kan houden en gecontroleerd kan herstellen.

In de eerste fase ligt de nadruk op het realiseren van een aantoonbare basis voor weerbaarheid, zorgplicht en meldplicht in het kader van de WWKE en de CBW. Daarbij wordt gewerkt vanuit een pragmatische bedrijfscontinuïteitsaanpak, gericht op het identificeren van kritieke functies, afhankelijkheden, kwetsbaarheden en minimale continuïteitseisen.

Deze aanpak vormt tegelijkertijd de basis voor structurele borging van weerbaarheid binnen de organisatie. Door middel van scenarioanalyses, continuïteitsplannen, herstelplannen, oefeningen, evaluaties en een PDCA-cyclus ontwikkelt het waterschap zich stapsgewijs verder naar een meer volwassen niveau van continuïteit en weerbaarheid.

3.1 Bestuurlijke richting en uitgangspunten

De ontwikkeling van organisatieweerbaarheid richt zich op het vermogen van het waterschap om ook tijdens verstoringen, crises en langdurige uitval van vitale voorzieningen zijn maatschappelijke kerntaken te blijven uitvoeren. Daarbij staan niet afzonderlijke assets, gebouwen of systemen centraal, maar de continuïteit van kritieke processen en maatschappelijke functies.

In de verdere uitwerking van de weerbaarheidsopgave worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- bescherming van mensen, milieu en volksgezondheid staat voorop;
- het voorkomen van maatschappelijke ontwrichting is leidend;

- de continuïteit van kritieke processen heeft prioriteit boven de bescherming van individuele assets, systemen of locaties;
- kritieke ondersteunende functies, waaronder crisiscoördinatie, informatievoorziening, energievoorziening, beveiligingssystemen en telecomverbindingen, worden zodanig ingericht dat zij de continuïteit van deze processen ondersteunen. Dit betekent overigens niet, dat honderd procent redundantie van bijvoorbeeld de energievoorziening wordt gerealiseerd;
- risico's worden bewust afgewogen tussen accepteren, mitigeren, overdragen en investeren;
- maatregelen richten zich primair op het versterken van de continuïteit en het herstelvermogen van kritieke processen;
- het waterschap onderzoekt per kritisch proces welke mate van zelfredzaamheid, continuïteit en herstelvermogen noodzakelijk, haalbaar en proportioneel is. Een termijn van 72 uur wordt daarbij als belangrijk referentiepunt betrokken, maar niet generiek als norm toegepast;
- weerbaarheid wordt onderdeel van reguliere sturing, beheer, investeringen en besluitvorming;
- samenwerking met ketenpartners vormt een integraal onderdeel van de aanpak.

Het bestuur wordt gevraagd deze uitgangspunten als richtinggevend kader vast te stellen. De concrete uitwerking vindt plaats via risicoanalyses, business impact analyses op maat, continuïteitsplannen, herstelplannen en een meerjarige investeringsagenda.

4. Financieel kader

De implementatie van weerbaarheid vindt gefaseerd plaats. Op het gebied van informatiebeveiliging, digitale weerbaarheid en IT/OT lopen al trajecten met bijbehorende beschikbare budgetten binnen bestaande programma's en beheeropgaven.

4.1 Gefaseerde ontwikkeling

In de eerste fase wordt primair ingezet op:

- het uitvoeren van risicoanalyses en het verkrijgen van inzicht in relevante dreigingen, verstoringen en maatschappelijke effecten;
- het verder uitwerken, prioriteren en analyseren van kritieke processen, kritieke ondersteunende functies, afhankelijkheden, kwetsbaarheden en minimale continuïteitseisen;
- het selecteren en uitwerken van maatgevende scenario's voor langdurige verstoringen, maatschappelijke ontwrichting en hybride dreigingen;
- het waterschap onderzoekt per kritisch proces welke mate van zelfredzaamheid, continuïteit en herstelvermogen noodzakelijk, haalbaar en proportioneel is;
- het opstellen van continuïteits- en herstelmaatregelen ter versterking van de organisatieweerbaarheid;
- het opstellen van een investerings- en maatregelenagenda voor de verdere ontwikkeling van de weerbaarheid van het waterschap.

De uitkomsten hiervan vormen de basis voor prioritering en bestuurlijke afweging van eventuele aanvullende maatregelen en investeringen. Daarbij geldt als uitgangspunt dat structurele maatregelen zoveel mogelijk worden ingebed binnen reguliere beheer-, vervangings-, assetmanagement-, informatievoorzienings- en bedrijfsvoeringsbudgetten. Nieuwe investeringen of aanvullende structurele lasten worden, waar nodig, via de reguliere planning- en controlcyclus aan het bestuur voorgelegd. Bij de verdere uitwerking en afweging van substantiële aanvullende maatregelen wordt, waar passend, door de

betreffende vakdomeinen, de generatietoets toegepast, zodat langetermijneffecten en gevolgen voor toekomstige generaties worden meegewogen.

Op termijn wordt weerbaarheid structureel geborgd binnen:

- de P&C-cyclus;
- risicomanagement;
- assetmanagement;
- informatiebeveiliging;
- investeringsafwegingen;
- en meerjarige beheer- en vervangingsprogramma's.

4.2 Startbudget implementatie weerbaarheid

Voor de uitvoering van het ontwikkeltraject Weerbaarheid is op termijn aanvullend budget nodig. Dit budget wordt ingezet voor activiteiten die noodzakelijk zijn om invulling te geven aan de vereisten uit de WWKE. en CBW,

Voor wat betreft de CBW betreft het (grote) investeringen op het gebied van o.a. informatiebeveiliging, digitale weerbaarheid en IT/OT waarvoor separate trajecten, met bijbehorende budgetten, lopen. Dit wordt niet verder behandeld in deze notitie.

(zin verplaatst van einde alinea naar begin) Vooruitlopend hierop wordt bij de begrotingsvoorbereiding 2027 rekening gehouden met een indicatieve financiële ruimte van € 200.000. Dit bestaat uit waaronder het ontwikkelen van bedrijfscontinuïteit, het uitvoeren van scenario- en risicoanalyses, het begeleiden van werksessies en het tijdelijk inzetten van specialistische ondersteuning. Voor de uitvoering van acute en zogenoemde no-regret-maatregelen wordt in eerste instantie aangesloten bij de bestaande budgetten en verantwoordelijkheden binnen de organisatie.

Met deze startnotitie wordt richting gegeven aan de uitvoering van het thema Weerbaarheid. Eventuele aanvullende investeringen, structurele beheerlasten, vervangingsopgaven en weerbaarheidsmaatregelen die voortvloeien uit de risicoanalyses, continuïteitsplannen en de op te stellen investeringsagenda worden via de reguliere planning- en controlcyclus afzonderlijk ter besluitvorming aan het bestuur voorgelegd.

Pas nadat duidelijk is welke maatregelen nodig en proportioneel zijn, kunnen de kosten worden geraamd, geprioriteerd en bestuurlijk worden voorgelegd. Dit wordt onderdeel van de nog op te stellen investeringsagenda en een afzonderlijk dekkingsvoorstel.

Hiermee wordt ruimte gecreëerd om tijdig invulling te geven aan wettelijke verplichtingen en direct noodzakelijke maatregelen, terwijl toekomstige investeringen worden gebaseerd op een zorgvuldig inzicht in risico's, afhankelijkheden en benodigde beheersmaatregelen.

5. Proces, producten en gefaseerde groei

Met de WWKE en CBW ontstaat een omvangrijke ontwikkelopgave gericht op het versterken van de organisatorische, operationele en digitale weerbaarheid. Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat wijst de waterschapssector aan als kritieke entiteit voor de processen 'keren en beheren' en 'afvalwaterzuivering'. Vanaf dat moment gelden wettelijke termijnen voor onder andere het uitvoeren van risicobeoordelingen en het voldoen aan de zorg- en meldplicht. De WWKE-zorgplicht bestaat grotendeels

uit het treffen van bedrijfscontinuïteitsmaatregelen (BCM). Denk daarbij aan risicoanalyses, continuïteits- en herstelplanning, oefeningen en crisisbeheersing. Daarnaast omvat de zorgplicht maatregelen op het gebied van governance, incidentmelding, fysieke beveiliging, ketenafhankelijkheden, samenwerking met partners en continue verbetering van de weerbaarheid.

5.1 Groeimodel

De implementatie van weerbaarheid binnen Waterschap Vechtstromen wordt gefaseerd opgebouwd volgens een pragmatisch groeimodel. Daarbij ligt de eerste nadruk op kritieke processen, maatgevende scenario's, minimale continuïteitseisen en bestuurlijke sturing. De ontwikkeling richt zich niet uitsluitend op crisisbeheersing, maar ook op langdurige maatschappelijke ontwrichting, hybride dreigingen en verstoringen van vitale infrastructuren en digitale processen. Binnen deze aanpak worden verschillende samenhangende stappen doorlopen:

- a) opstellen van strategisch weerbaarheidsbeleid;
- b) analyseren en prioriteren van kritieke processen, kritieke ondersteunende functies, afhankelijkheden en kwetsbaarheden;
- c) uitwerken van minimale continuïteitseisen, hersteldoelstellingen en maatregelen voor kritieke processen;
- d) ontwikkelen van een bedrijfscontinuïteitsplan maatschappelijke ontwrichting en crises;
- e) ontwikkelen van herstelplannen per domein;
- f) opstellen van een investerings- en maatregelenagenda;
- g) ontwikkelen van een basis voor opleiden, trainen en oefenen;
- h) inrichting van governance, monitoring en PDCA;
- i) opstellen van een meerjarige ontwikkelagenda.

De verschillende onderdelen van deze ontwikkelopgave hangen sterk met elkaar samen en zijn mede afhankelijk van landelijke handreikingen, technische inzichten en de ontwikkeling van bestaande processen en systemen. Met name voor OT/SCADA, IT, beveiligingsinstallaties, telecomvoorzieningen en leveranciersafhankelijkheden wordt rekening gehouden met een meerjarige ontwikkellijn. Daarom werkt het waterschap vanuit een adaptieve groeibenadering, waarbij de organisatorische basis binnen één jaar kan worden ingericht, terwijl technische volwassenheid meer tijd vraagt. Het vervolgtraject kan weer binnen de lijn worden opgepakt. Er ontstaat een structuur voor de koude, lauwe en warme fase.

Het groeimodel⁴ maakt het mogelijk om binnen de wettelijke termijnen van de WWKE en CBW eerst de noodzakelijke basis op orde te brengen. Daarna groeit het waterschap stapsgewijs toe naar een structureel weerbare organisatie. Het groeimodel is gericht op de volgende fases in de periode 2026-2030:

Fase 1 – Basis op orde

Streven: realisatie binnen 10 maanden na inwerkingtreding van de WWKE en CBW.⁵

- Risicoanalyses en maatgevende scenario's;
- Kritieke processen, afhankelijkheden en kwetsbaarheden;
- Start planvorming en basis voor continuïteitsmanagement;
- Governance en tijdig voldoen aan wettelijke verplichtingen.

⁴ Gericht op continuïteitsmanagement.

⁵ Binnen negen maanden na aanwijzing als kritieke entiteit wordt een risicobeoordeling uitgevoerd. Binnen tien maanden na aanwijzing moet worden voldaan aan de wettelijke zorgplicht en meldplicht.

Noodzakelijke en proportionele maatregelen die tijdens de implementatie naar voren komen, worden waar nodig al binnen deze eerste fase opgepakt; de maatregelen- en investeringsagenda wordt parallel verder opgebouwd.

Fase 2 – Verdieping

- Verdieping van processen, ondersteunende functies en ketenafhankelijkheden;
- Oefenen, evalueren en verbeteren;
- Aanvullende maatregelen en investeringen;
- Versterken van crisisorganisatie en herstelvermogen.

Fase 3 – Structurele borging

- Continue verbetering via de PDCA-cyclus;
- Verankering in beleid, beheer en investeringen;
- Periodieke actualisatie van risico's en plannen;
- Ontwikkeling van een weerbare organisatiecultuur.

Het bestuur wordt gevraagd in te stemmen met dit ontwikkeltraject en de voorgestelde gefaseerde aanpak.

5.2 Lijnorganisatie en proceseigenaren

De verantwoordelijkheid voor de uitvoering, borging en het beheer van maatregelen blijft belegd binnen de lijnorganisatie en bij de proceseigenaren.⁶ De implementatie van de CBW en BIO2/NIS2 vindt plaats binnen de daarvoor verantwoordelijke organisatieonderdelen.

5.3 Externe partners en ketenorganisaties

Binnen deze ontwikkeling wordt nadrukkelijk samengewerkt met externe partners en ketenorganisaties. Daarbij worden onder andere veiligheidsregio's, PCWMN⁷, gemeenten, Rijkswaterstaat/WMCN, Duitse crisispartners, netbeheerders, telecomproviders, OT/SCADA-leveranciers, de Unie van Waterschappen en relevante informatie- en crisispartners betrokken.⁸ Bij scenario's met een hybride of geopolitiek karakter kan tevens aansluiting worden gezocht bij relevante Defensie-contactstructuren.

Tegelijkertijd zijn landelijk nog beperkt handvatten beschikbaar voor de praktische implementatie van deze wetgeving binnen de waterschapssector. De aanpak richt zich op het versterken van de interne organisatiebasis, terwijl parallel de samenwerking met ketenpartners wordt opgebouwd en op termijn verder wordt verdiept en geformaliseerd.

5.4 Algemeen Bestuur

Het algemeen bestuur wordt gevraagd richting te geven aan deze ontwikkelopgave door de bestuurlijke uitgangspunten in de nog op te stellen Visie Weerbaarheid Vechtstromen 2026–2030 vast te stellen. De verdere uitwerking en verankering van weerbaarheid vindt plaats via de reguliere bestuurlijke instrumenten en processen van het waterschap, waaronder het strategisch assetmanagementplan, nieuwe beleidsontwikkelingen en de planning- en controlcyclus. Het algemeen bestuur wordt periodiek geïnformeerd over de voortgang, geconstateerde restructisico's en de belangrijkste prioriteiten en keuzes die voortvloeien uit risicoanalyses, scenario-uitwerkingen en continuïteitsanalyses. Zo houdt het bestuur zicht op de ontwikkeling van de weerbaarheid van de kritieke processen van het waterschap.

⁶ Verantwoordelijk voor continuïteit eigen proces, zoals programmaleider, teamleider.

⁷ Platform Crisisbeheersing Waterschappen Noord-Nederland

6. Van visie naar realisatie

De Visie Weerbaarheid Waterschap Vechtstromen 2026-2030 vormt het bestuurlijke afwegingskader voor de verdere ontwikkeling van weerbaarheid. Waar de startnotitie de richting, scope, aanpak en eerste uitgangspunten vastlegt, bepaalt de visie op hoofdlijnen welk niveau van weerbaarheid wordt nagestreefd en hoe het bestuur omgaat met risicobereidheid, proportionaliteit, prioritering en langetermijneffecten. De concrete uitwerking vindt vervolgens plaats via de risicobeoordeling, continuïteitsanalyses, herstelstrategieën en de maatregelen- en investeringsagenda.

Zodra deze visie is vastgesteld, zal deze effect hebben en doorwerken binnen onder andere de Watervisie, het Waterbeheerprogramma en assetmanagement.